

Sporen van de mens in Voorne's Duin

JULIUS RÖNTGEN

'God schiep de wereld, behalve Holland. Dat hebben de Hollanders gedaan' is een bekend Frans gezegde. Wat de gevolgen van deze schepping zijn, kan men heel goed zien in de duinen van Voorne. Geen landschap dat zozeer de sporen van menselijk ingrijpen laat zien.

Begin jaren zestig moest het natuurmonument De Beer op de kop van het eiland Rozenburg plaatsmaken voor uitbreiding van de Rotterdamse haven. Dat was nodig voor de broodnodige groei van de Nederlandse economie en de industrie. Er was toen nog geen milieubeweging die deze voor de natuur zeer nadelige ingreep kon tegenhouden. Ondanks deze verstoring van het duingebied en de vele menselijke ingrepen die nog zouden volgen, is de natuur in de duinen van Voorne ook vandaag de dag nog zeer waardevol.

Grote verscheidenheid

Nergens in Nederland bestaat een duinlandschap als op Voorne. Kalkarme en kalkrijke duinen wisselen elkaar af en zorgen voor de grote diversiteit aan plantensoorten. Hierdoor komen

er ook allerlei soorten dieren voor. De tapuit was vroeger geen zeldzame verschijning. Ook het konijn kwam tot begin jaren tachtig nog zo talrijk voor, dat er in de avonduren met lichtbakken op werd gejaagd. De myxomatose maakte echter in de jaren zestig op Voorne zoveel slachtoffers, dat de populatie van deze gezellige knager vrijwel werd weggevaagd.

De grote verscheidenheid aan duintypen op Voorne is ontstaan doordat het gebied in een sterk dynamisch estuarium lag. Er zijn hiervan vele stille getuigen in de vorm van restanten van de rivierarmen die vroeger het eiland doorkruisten. Het Quackjeswater, een oude riviermonding, en het Breede Water, een voormalige strandvlakte, zijn prachtige voorbeelden van de dynamische omstandigheden die er heersten. De naam Waterbos in Rockanje geeft aan dat we hier met een wetland te maken hebben. Hoge duinvorming kwam en komt op Voorne niet voor. De dynamiek van de meanderende rivier zorgde voor een zich voortdurend wijzigende kustlijn en eventuele zanddeposities werden bij de volgende vloed weer weggespoeld.

Door assimilatieverlichting in de kassen is het op Voorne om 2 uur 's nachts zo licht dat je er een boek kan lezen (Bron: Platform Lichthinder).

De Maasvlakte

Sinds de aanleg van Maasvlakte slibde het Brielse Gat tussen de Maasvlakte en Voorne steeds sneller dicht. Het heeft het landschap totaal van karakter veranderd. Waar in de jaren dertig ter hoogte van het huidige hotel Wapen van Marion in Oostvoorne nog een veerboot uit Rotterdam aan een steiger aanlegde, liggen nu het Groene Strand en het diep ontzande Oostvoornse Meer. De vierentwintig meter hoge wal van de grootschalige baggerberging zorgt samen met de omvang van de tot vijf meter hoogte opgespoten Maasvlakte voor afname van zoutinwaai in Voorne's Duin. Hierdoor maakt de zoutvegetatie snel plaats voor zoetminnende plantensoorten en treedt verruiging op. Met Galloway-runderen en Noorse Fjordenpaarden pro-

Het goederenvervoer over de niet-geluidsgeïsoleerde Suurhofftreinbrug levert vierentwintig uur per dag geluidsoverlast voor mens en natuur in de nabije omgeving (foto: Julius Röntgen).

beert men de opslag van kruipwilg en andere (hout)gewassen tegen te gaan.

Suurhoffbrug

Was de Maasvlakte tot midden jaren tachtig voor het grootste deel nog onbebouwd en een woest open terrein, nu is het een wirwar van autosnelwegen met ongelijkvloerse kruisingen, hoogspanningsleidingen, geëlektrificeerde goederenspoorlijnen, opslaghallen, havenkantoren en een walhalla voor de windenergie. Talloze windmolens bekronen dit futuristische landschap. U snapt 't al... trekvogels hebben hier niets meer te zoeken en moeten vrezen voor hun leven, als zij hier tussen de bedradingen door vliegen. Een oorverdovend lawaai is het gevolg van deze industriële activiteiten, een hoop stof waait op van de talloze vrachtwagens en de overslagterreinen. Een saillant voorbeeld van geluidsoverlast is het goederenvervoer per trein over de Suurhoffbrug bij Oostvoorne. De niet-geluidsgeïsoleerde brug levert vierentwintig uur lang elke drie à vier minuten een denderend geluid op, dat afhankelijk van de windrichting tot zes kilometer zuidwaarts in de buurt-schap Tinte duidelijk te horen is.

Nooit meer donker

Door de felle verlichting van de Maasvlakte wordt het in de duinen van Voorne nooit meer donker. Duisternis is onmisbaar voor het goed

functioneren van de natuur. Niet alleen vanuit het noorden wordt Voorne's Duin bedreigd, ook vanuit het zuiden is er sprake van verslechterde omstandigheden. De uit het Westland met riantte vertrekpremies weggetrokken tuinders hebben tussen Brielle, Oostvoorne en Rockanje moderne kassenbedrijven opgericht, waar voor de bloementeeltoe overvloedige assimilatieverlichting toegepast wordt. Samen zorgt het ervoor dat het er in de wintermaanden zo licht is, dat je om twee uur 's nachts op de Zwarte Hoogte een boek zou kunnen lezen.

Positieve ontwikkelingen

In 1984 vestigden ongeveer vijftig broedparen van de Aalscholver zich in het Breede Water. De broedkolonie breidde zich uit tot circa 1250 broedparen. Dat was mogelijk door de grote aanvoer van vis in het door de afsluiting van de Delta-armen ontstane waddenachtige gebied voor de Zeeuwse kust. Natuurmonumenten gaat de achteruitgang van het duinmilieu rigoureus aanpakken bij het Panpad. Doel is het herstellen van de open duinstructuur, waardoor de primaire vegetatie weer meer kansen krijgt. Het Zuid Hollands Landschap bouwt thans een nieuw bezoekerscentrum bij de Tenellaplas, dat op een eigentijdse manier gestalte moet geven aan natuur- en milieueducatie. Bewustwording van de burger zal ook in de toekomst van het allergrootste belang zijn, willen wij nog iets van waarde overhouden.

Sinds dit jaar werken Verontruste burgers Voorne samen met Stichting Duinbehoud op gebied van milieu, mens en natuur. Dit samenwerkingproject Zeekant en Binnenrand richt zich op de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2006. Lokale bestuurders en politici zal duidelijk gemaakt worden dat zowel het leefmilieu als de natuurgebieden lijden onder de uitstoot van industriële lawaai en lichtoverlast. Vlak voor de verkiezingen zullen milieu-excursies door het Voornse duin worden gehouden, gevolgd door een mini-symposium over licht en lawaai, natuur en de mens.

JULIUS RÖNTGEN IS DUINCONSULENT OP VOORNE VOÛR DE STICHTING DUINBEHOUD.

Iedereen die van een gezonde en natuurlijke leefomgeving houdt is welkom bij de excursie en het minisymposium in Voorne.

Excursie: zaterdag 4 februari (11.00 uur raadsleden/13.00 uur publiek)

Minisymposium: donderdag 16 februari (20.00 - 22.00 uur)

Meer informatie over locatie en programma via www.duinbehoud.nl of 071 5160490